

ชื่อวิทยานิพนธ์ ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวลาวครั้งบ้านบ่อกรูและบ้านทุ่งกฐิน

ตำบลบ่อกรู อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัย พระสยาม กาฬกัณฑ์ ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี อาจารย์
ที่ปรึกษา (1) ผศ.ดร.นิสารัตน์ ศิลปะเดช (2) ผศ.สุพิทสง ธรรมพันทา (3) รศ.ดร.สมใจ อุทธิสนธิ ปีการศึกษา
2549 จำนวน 301 หน้า คำสำคัญ สังคม วัฒนธรรม ลาวครั้ง

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวลาวครั้งบ้านบ่อกรูและบ้านทุ่งกฐิน ตำบลบ่อกรู อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านโครงสร้างทางสังคมที่สำคัญ รวมถึงวัฒนธรรมด้านประเพณีและพิธีกรรม ตลอดจนวัฒนธรรมด้านวัตถุ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งวิธีการปรับตัวเพื่อธำรงรักษาเอกลักษณ์ของกลุ่ม สำหรับกระบวนการวิจัยประกอบด้วยการศึกษาสำรวจชุมชน การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากกลุ่มตัวอย่างประชากรของชาวลาวครั้ง 3 กลุ่ม และการสังเกตสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสิ่งของต่างๆ ตลอดจนพฤติกรรม การแสดงออกของชาวลาวครั้งทั้งภายในครอบครัวและในชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าก่อนสรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มชาวลาวครั้งบ้านบ่อกรูและบ้านทุ่งกฐิน ได้อพยพย้ายถิ่นมาจากบ้านหนองเหียงใหญ่ ในอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี ประมาณปี พ.ศ. 2410 ต่อมาประชากรกลุ่มหนึ่งแยกออกมาตั้งบ้านทุ่งกฐิน เมื่อปี พ.ศ. 2476 เนื่องจากมีประชากรเพิ่มขึ้นและเพื่อหาพื้นที่ประกอบอาชีพเพิ่มเติม โครงสร้างครอบครัวของชาวลาวครั้ง มีลักษณะเป็นแบบครอบครัวขยาย มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติแบบสายเลือดเดียวกัน โดยการสมรส และโดยการอยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน ชาวลาวครั้งมีความเชื่อในเรื่องขวัญ ผี-วิญญาณ และคำสอนของพุทธศาสนา ระบบเศรษฐกิจเดิมเป็นแบบยังชีพ แต่ต่อมาเปลี่ยนแปลงมาสู่การผลิตเพื่อการค้า มีผู้นำตามธรรมชาติและผู้นำแบบทางการคอยควบคุมดูแล และให้ความช่วยเหลือ มีการศึกษาในระบบและการศึกษาดำเนินอาชีพ มีการรักษาโรคโดยแพทย์แผนโบราณและแพทย์แผนปัจจุบัน สำหรับวัฒนธรรมของชาวลาวครั้งแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ (1) วัฒนธรรมส่วนนามธรรม ประกอบด้วยประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับศาสนา ชีวิต สังคม และอาชีพ และ (2) วัฒนธรรมส่วนรูปธรรม ประกอบด้วย บ้านเรือนที่อยู่อาศัย หัตถกรรมผ้าทอที่มีลวดลายเฉพาะ เครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร ในครัวเรือน และในพิธีกรรมต่างๆ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่า มีทั้งปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ซึ่งปัจจัยภายใน ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของประชากรในครอบครัวและการย้ายเข้ามาของคนต่างถิ่น ผู้นำชุมชนซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับชุมชน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้เชื่อมต่อกับชุมชนอื่นๆ อิทธิพลของสื่อสารมวลชนทำให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว นโยบายการพัฒนาของรัฐ ในด้านการศึกษาและการแพทย์สาธารณสุข ตลอดจนการแพร่กระจาย ของวัฒนธรรมบริโภคนิยม สำหรับการปรับตัวเพื่อธำรงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวลาวครั้งให้คงอยู่ต่อไป คือ การพูดภาษาลาวครั้งของสมาชิก ซึ่งยังคงใช้ติดต่อกันสื่อสารกันในชุมชน การสืบทอดประเพณีและพิธีกรรม การเลี้ยงผีเจ้านายการทำบุญกลางบ้าน และการแห่ธงสงกรานต์ ซึ่งมีการปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการฟื้นฟูการทอผ้าชิ้น ดินจกสีแดง และผ้าขาวม้า 5 สี อันเป็นหัตถกรรมที่มีลักษณะเฉพาะของลาวครั้ง

Thesis Title Socio-cultural Aspects of Lao Khrang in Borkru and Thungkathin Villages, Borkru Sub-district, Dermbangnangbuat District, Suphanburi Province

Researcher Phra Sayam Karaphakdee. Master of Arts (Thai Studies) Dhonburi Rajabhat University. Thesis advisors : (1) Assis. Prof. Dr. Nisarot Sinlapadech (2) Assist. Prof. Suphitswong Thamphantha (3) Assoc. Prof. Dr. Somchai Rittisonti. Academic year : 2006. 301 pp. Keywords : society, culture, Lao Khrang

Abstract

This thesis is a qualitative research which aimed at studying the socio-cultural aspects of Lao Khrang in Borkru and Thungkathin Villages especially the important social structures including cultural aspects such as tradition, rituals and materials culture. Moreover the researcher studied the impact factors that had influenced socio-cultural changes and the adjustment competencies to reserve the uniqueness of Lao Khrang's identity and way of life. Research methodologies consisted of community survey, in-depth interview 3 groups of the samples and observation the physical environment of villages, houses, many kinds of objects and people's behaviors both in their families and in community. The researcher used content analysis and triangulation analysis before conclusion.

The research result revealed that the people of Lao Khrang in Borkru and Thungkathin Villages moved from Nong Hiang Yai Village of Lao Qhan District in Kanchanaburi Province in B.E. 2410. Later around B.E. 2476 a group of people separated themselves to settle a new village named Thungkathin Village because the population increased rapidly and agricultural areas were not enough. In the previous time, the family structure of Lao Khrang was extended family and they had close relationship within society. Some outer people became relatives by marriage. Lao Khrang believed in gods, spirituals and concepts of Buddhism. The prior economic system was self-sufficient economy then it was changed to capitalism in the present time. They had non-formal and formal leaders taking care of and helped Lao Khrang people. There had been both formal and informal education in the community. They used both ancient medicines and modern styles of health care. Lao Khrang had two aspects of culture; (1) non-material culture which composed of traditions and rituals concerning with religion, life, society and occupation; (2) material culture which composed of the uniqueness of housing styles in the previous time, farmers tools, handmade textile and tools and equipments used in farming, housework and rituals. Internal and external factors influenced socio-cultural changes. For internal factors, there were population growth in families and from immigration, the informal and formal leaders who took important roles in community development and the physical change of environment. The external factors composed of the development of infrastructure and roads linking to other communities, mass media helped the people catch up new information quickly and easily, the development policy of the government in education and health and the spread of consumerism. For the adjustment to reserve the identity of their culture they still speak Lao-Khrang language among their members, they practiced of the community traditions and rituals continuously such as holding rituals to show respect to their leaders souls, participating in doing merit tradition in the middle of the village including holding Song Kran ceremony. Besides these above mentions, the villagers still renew the Pha-sin Teen Joke textile (lower garment for women) and loincloths (lower garment for men) which are hand made products for conserve the identity of Lao Khrang culture.

